

שלחו להדפסה

גודל פונט

דעות |

בארץ

תמר לא מבטיח עצמאות אנרגטית תגליות הגז הן צעד היסטורי למשק האנרגיה, אך דרושים עוד צעדים להשגת ביטחון בתחום

רפי טטרקה
07:52, 17.04.13

גילויי הגז הטבעי בים התיכון וחיבור מאגר תמר לישראל מסנוורים את כולנו. "יש לשמור על עתודות הגז הטבעי כנכס לאומי", קובע שר א'; "הגז יחסוך למשק מיליארד שקל בחודש", קובע בפסקנות שר ב'; ועוד כהנה וכהנה. אכן הברכה מצויה באוצר הטבע המונח לחופינו, אך האם יש בכך ערובה לעצמאות אנרגטית ולביטחון אנרגטי למדינת ישראל?

מדינת ישראל מטבעה הגיאופוליטי היא אי במובנים רבים. נדמה היה בתקופת "אופוריית השלום" של ההסכמים עם מצרים וירדן בשנות השמונים והתשעים כי מצב זה ישתנה, ובמידה מסוימת נהפוך לחצי אי ונחובר לשאר העולם. ואולם, המציאות משתנה לנגד עינינו בכל בוקר. ככל שנקפו השנים, ברור היה כי יש לפתח עצמאות אנרגטית, שתקטין לאורך השנים את התלות במדינות אחרות.

חלקו של הגז יגדל, אבל הוא לבדו לא יספיק לנו

תגליות הגז כחול-לבן הן צעד היסטורי ודרמטי למשק האנרגיה של ישראל. עצמאות אנרגטית וביטחון אנרגטי משמעותם יכולת של אחסון, הובלה ואספקה של חומרי גלם אנרגטיים כגז, דלק וסולר לאורך זמן. כך תובטח לנו היתירות הנדרשת בעתות שלום, בתקלות טכניות או חלילה במשבר. בעשור הקרוב לבטח תמשיך תשתית משק האנרגיה במדינת ישראל להסתמך על חומרים מבוססי מאובנים, וחלקו של הגז הטבעי ילך ויגדל, אך לעולם לא יהיה בלעדי. כמי שמנהל כבר כתריסר שנים את נושאי הדלק בחברת תשתיות נפט ואנרגיה, חברת הדלק הלאומית, ברצוני לקבוע שלוש תובנות עיקריות שצריכות לשמש אותנו בעתיד כדי להבטיח את קיומו של משק "ישן", שהבריטים והיהודים בעלי החזון שבאו בעקבותיהם בנו לנו באופן מושכל ונכון.

האחת: על המדינה להבטיח כי חוות המכלים ברחבי הארץ ואלה שיוקמו בעתיד, יוכלו לפעול ולספק שירות לצד רגולציה הגיונית וריאלית. התרחבות של שכונות ובינוי מוניציפלי, הברוכים כשלעצמם, בסמיכות לתשתיות הדלק לא יכולה להיות עילה להוספת גזירות "סביבתיות" על משק הדלק, שהרי בסופו של יום הן מושתות על הצרכן. בעבר מטוטלת החוקים והתקנות נמצאה בקוטב קיצון אחד, ובשנים האחרונות היא כבר בקוטב הנגדי.

צריך להעביר את התשתיות אל מתחת לקרקע

השנייה: תשתית משק הדלק כוללת מאות קילומטרים של צנרת תת-קרקעית, הפרושה ברחבי המדינה ומקשרת את תחנות הכוח של חברת חשמל, שדות התעופה של חיל האוויר, נתב"ג ובתי הזיקוק, בין היתר. תשתית זו מצויה במחסור, שכן עלות ההשקעות בהקמתה כבדה ותחזיר את עצמה בחלוף עשרות שנים, אם בכלל. גם הזמן הנדרש לרישוי ארוך עד מאוד. בעתות משבר הוכיחה מערכת הדלק את יכולתה שנמתחה עד לקצה, ונתנה לחברת החשמל מענה יציב במשך כל התקופה. כפי שאנו דואגים לנטר את קווי הדלק ולהבטיח את תקינותם ואת בטיחותם, על הרשויות המוניציפליות, שבתחומן עוברים קווי הדלק, לסייע לנו לעמוד במשימה זו.

השלישית: עלינו להבטיח נכוחה בתרחישים הביטחוניים העתידיים מתוך הבנה כי עלינו

להקדים ולהעתיק תשתיות חיוניות אל מתחת לקרקע. הדבר יבטיח לנו שרידות ויכולת מתן שירות גם בתקופות קיצון. על המדינה למצוא כבר עתה את המקורות הכספיים לכך, מתוך מגמה שתהליך רב־שנתי למיגון ייצא לדרך בשנים הקרובות.

הכותב הוא מנכ"ל החברה הממשלתית תשתיות נפט ואנרגיה (תש"ן)